

MESINIK

MESINDUSE INFOLEHT nr 5 (85), oktoober 2014

 EML
EESTI MESINIKE LIIT

- EMLi üldkoosoleku kutse
- Mesinike sügiseste teabepäevade kava
- Tõnu Talvi. Karukahjude hüvitamine
- Maire Valtin. Õppereis Poola
- Aleksander Kilk. Norra-reisi muljed
- Aivo Sildnik. Meesegisti
- Heiki Kruusalu. Tünn-vahasulataja

ESIMEHE VEERG

Maalus on looduse sunni kalendri käsul käes tibu-de kokkulugemise aeg, sügistööd ja talveks valmistumine. Samas rütmis toimetavad ka mesinikud. Meesaak on pütides-purkides kokku arvatud ja suur osa juba müüdüdi. Mesilaspered on söödetud ja ravitud ning mesilased tarudes kargedel kobarasse tõmbumas. Tõsi küll, et mõnes peres leidub veel hauet, pesaruum on soe ja sööta kulub jõudsalt kui talverahuks valmistuvates peredes. Kui mesinik pole peresid liiga soojalt katnud ja temperatuurid veelgi langevad, siis peaks ka kõige optimistlikumatele mesilasperedele üsna pea talveootuse tunne kohale jõudma.

Maarahva elu ja põllumeeste probleemid on olnud tänavu suvest saati ajakirjanduse üheks valveteemaks. Otsa tegi lahti Venemaa poolt Euroopa Liidu riikide piimaja piimatoodetele, lihale, kalale ja puu- ning juurviljadele kehtestatud impordikeeld. Venemaa sanktsioonid puudutavad eriti Eesti piimatootjaid, kelle toodangust suundus enne seda suur osa kas otse või Leedu kaudu Venemaa turule. Lihasektor ning puu- ja juurviljatootjadki on turustamisvõimaluste ja hindade pärast üha häälekalt muret väljendamas.

Mesindust ei paista need poliitilis-majanduslikud rahutused Venemaa ja Euroopa Liidu piiridel otseselt mõjutavat. Mett võiks jätkuvalt Venemale müüa, aga see turukanal pole meie mesinduses kunagi märkimisväär-

se kaaluga olnud. Eesti meetoodang pole seni veel nii suureks kasvanud, et see ei mahuks meie inimeste toidulauale ja kibeleks üle piiride välja voolama. Pigem vastupidi – Eestis tarvitavast meest kuni 20% tuuakse sisse lähemalt (Lätist ja Leedust) või kaugemalt (Ungarist, Hiinast jne.). Küsimus meile endile: kas või millal võiks Eestist saada märkimisväärses koguses mett eksportiv riik? Seda muidugi eeldusel, et saame eesti mee eest meid rahuldavat hinda!

Eesti maaelu muredele tuli järg aafrika seakatku ohuga, mis Valgevenet ja Leedut juba kevadel ähvardas. Suve lõpuks jõudis see kuri taud läbi Läti Lõuna-Eesti metsigadeni ja ähvardab nüüd meie kodusigu. Võiks küsida, mis on sellel murel seost mesinike ja mesindusega. Septembri alguses avastati Euroopasse jõudnud ja Itaalias juba üsna suure piirkonna mesilatesse levinud väikese tarumardika kolded. See putukas oma väga kiirelt suureneva vakkade armeega on aga üks kõige ohtlikumaid mesilasperede kahjureid, mille levik seaks kogu Euroopa mesinduse tõsise löögi alla. Hoidkem põidlad peos, et Itaalias õnnestuks väikese tarumardika levikule piir panna ja nakkuskolded likvideerida!

Mesinike tegevusi ja mesindust laiemalt puudutavad paljud seadusandlikud regulatsioonid ja külgnevalt teiste valdkondade mõju. EML on koostöös kõigi mesinike-

ga teinud ametkondadele ja ministereeriumile ettepanekuid mõistlikuma seadusandluse ja nõuete rakendamiseks. Näiteks ettepanek VTA-le, et mesindusruumides kasutatava vee analüüsi võiks nõuda mitte iga aasta, vaid kord 3 aasta kohta, on juba kasutusele võetud. Mesilasperede pidamise toetuse ettepanekule on põhimõtteline nõusolek antud, kuid tegeliku toetamiseni läheb veel aega. Mesinikel tuleb ühiselt ja organiseeritult jätkuvat survet avaldada, et mesilasi ja keskkonda taimekaitsemürkidega ei kahjustataks. Integreeritud loodussõbralik taimekaitse – see Eestis väljakuulutatud eesmärk kõlab küll kenasti, aga praktiliselt seni veel ei toimi. Pestitsiididest vaba ja puhta loodusega Eesti, mida mesinikud on EMLi algatusel oma petitsiooniga juba alates möödunud talvest nõudmas, on paraku veel kauge tulevik. Aga selle poole peame üheskoos püüdlema!

Aleksander Kilg

TEGEVJUHT TEAVITAB

Sügis ei ole kunagi minu aeg olnud. Ei meeldi mulle kirjutete lehtede langemise aeg, ei esimesed karged sügishommikud ja palju muudki. Seetõttu ei jookse mu kirjasulg ka kergelt ning hetkel tegevjuhi veergu kirjutades tunnen, et täiesti "imen ridu välja". Seetõttu siis ka info hästi lühidalt ja konkreetset.

Kuna leht läheb trükki tava-pärasest vähe varem, siis ei saa selles lehes kajastada ka juhatuse koosolekul arutatut (koosolek toimub 16. oktoobril, kui lehematerjalid juba trükikojas). Tean aga, et osa juhatuse liikmetest on väga mures selle üle, et mesinikud ei taha märgata enda kõrval mõnda teist tublit tegijat. See tähendab seda, et väga vähe on esitatud 2014. AASTA MESINIKU kandidaate – ainult paar nime. Loodan väga, et 25. oktoobri õhtuks on see nimekiri tunduvalt pikenenud. Selle nime-tuse saaja ei pea olema EMLi liige. Vaadake enda ümber ja märgake teisi. Tunnustamist ei ole kunagi liiga palju, pigem hoopis vähe.

Septembri lõpp möödus minul aga väga toredate reisi-kaaslastega Poolamaal. Kuidas meie reis toimus, sellest lugege Maire Valtini sulest. Mina tahan vaid lisada, et Maire on super-koolitaja, kes teeb kõiki oma ettevõtmisi südamega, ja seda näeb tema igast liigutusest. Ka tagasisidelehtedelt kiideti Mairet vaid ülivõrdes. Minu suurim soov on, et Maire ei väsiks koolitamast ja et me veel kunagi mõne taolise reisi koos teeksim. Loomulikult loeb igal reisel

väga seltskond. Kuna see oli minul juba 10. kord mesinikega reisil käia, võin kindlalt väita, et reisiseltskonnad on alati olnud väga meeldivad. Omavahelised jutuajamised on mulle isiklikult andnud uut tegutsemisrõõmu ja ka uusi ideid. Loodan, et selline koostöö mesinikel jätkub. Järgmisel aastal on meil lisaks lähinaabrite (Läti, Leedu, Soome) külastamisele

Marianne Rosenfeld.
Foto: Urmas Mikk.

plaanis kaugemate reisidena Valgevene ja Baierimaa. Ning loomulikult on aasta 2015 taas Apimondia-aasta.

Suurematel üritustel ja koolitustel olen palunud osalejatel anda ankeedivormis tagasisidet EMLi tegevuse ja suundade kohta. See tagasiside on olnud meie arengukava koostamisel väga vajalik. Selle dokumendi valmimine on lõppjärgus. Viimase juhatuse-poolse viimistluse saab see 16. oktoobril, ja seejärel annab üldkoosolek sellele oma hinnangu. E-posti omanikud saavad sellega eelne-

valt tutvuda meili vahendusel. Kohe-kohe on saabu-mas mesinike sügispäevad. Traditsiooniliselt ikka Jänedal, kuigi kuupäev on toodud varasemaks: 1.–2. novembril. Sel korral on erinevuseks see, et 1. november algab EMLi üldkoosolekuga (osalevad vaid EMLi liikmed) ja jätkub alates kell 13.00 mesinike teabepäevaga. Kes ise ei saa koosolekule tulla, palun saatke oma volitus või andke see kaasa inimesele, kelle volitate enda eest otsustama.

EMLi liikmed, kel pole võlgnevusi, saavad uueks aastaks tellida soome mesinike ajakirja "Mehiläinen". Tellimushind aastaks ikka 35 eurot. Tellimusi võtan vastu kuni 1. detsembrini.

Uued koolitused algavad uuel aastal. Tallinnas on kursused ikka tasulised, kuid kuna meie koolituskeskusel on koolitusluba, on võimalik saada tulumaksutagastust. Oleme ka töötukassa koostööpartner.

Pärnu- ja Põlvamaal korraldame mesindusprogrammi rahastusel mesinike ABC-kursused.

Kõikidele kursustele käib juba eelregistreerimine aadressil: mesilaspere@gmail.com

Täpsemat infot võite saada ka mulle helistades. Kui koolituskavad on kinnitatud, avaldame need ka meie kodulehel.

Kohtumiseni Jänedal!

Marianne Rosenfeld
EMLi tegevjuht
www.mesinikeliiit.ee
mesilaspere@gmail.com

AASTA MESINIK 2014

Mesinike sügispäevadel, mis toimuvad 1. ja 2. novembril 2014 Jänedal, valime traditsiooniliselt AASTA MESINIKU.

Kõigil on võimalus oma sõna sekka öelda. Selleks esitage kandidaat ja põhjendage, miks just see inimene väärib sellist tunnustust.

Ärge unustage, et kandidaadil peab olema mesindussektoris oluline roll, ja ta on kas sõna või teoga panustanud mesinduse arengusse. Eriti teretulnud oleks sellise kandidaadi esitamine, kes on saatnud mesinduse heaks korda mõne silmapaistva teo.

Kandidaate saab esitada ainult kirjalikult kuni 25. oktoobrini. Võimalused esitamiseks:

- e-kirjaga mesilaspere@gmail.com
- postiga EMLi aadressil: 10147 Tallinn, Vilmsi 53g, Eesti Mesinike Liit

Ootame vähemalt 5 – 10-lauselise põhjendust, miks just see kandidaat peaks saama Aasta Mesinikuks. Kandidaat **ei pea olema EMLi liige**, kuid kindlasti peab lisama juurde kandidaadi kontaktandmed, sest küsime eelnevalt tema nõusolekut.

Valimine toimub 1. novembril mesinike sügispäevadel ja meelepärase kandidaadi poolt saavad hääletada kõik saalisolijad. Aasta Mesinikule paneb auhinna välja Eesti Mesinike Liit.

Täpsemat infot kandidaatide esitamise kohta võib alati küsida EMLi tegevjuhilt telefonil 50 29 006.

KARU TEKITATUD KAHJUDE HÜVITAMISEST MESINIKELE

Tõnu Talvi

Keskkonnaameti looduskaitse peaspetsialist

Eesti riik hüvitab looduskaitsealustel olulistel loomade poolt inimesele tekitatud kahju, et säilitada ja parandada elanikkonna suhtumist loodusesse, looduskaitsealustel olulistesse liikidesse ja nende eluvaldustesse ning leevendada inimese majanduslike huvide kahjustamise tõttu tekkinud kahju. Kahjude hindamist ja hüvitamist korraldab Keskkonnaamet. Kooskõlas Euroopa Liidus kehtiva korraga ja meie looduskaitsealustega on kahjude hüvitamise kontekstis looduskaitsealustel olulisteks liikideks hunt, pruunkaru, ilves, hall- ja viigerhüljes, euroopa naarits, merikotkas,

kalakotkas ning sookurg, haned ja lagled. Ülejäänud loomaliikide poolt põhjustatud võimalikku kahjude hüvitamist ja ennetamist on lisaks käsitletud looduskaitsealustes ja jahiseaduses.

Eesti mesinikele hüvitatakse pruunkaru tekitatud kahjud. Need kahjud hüvitatakse kuni 100% ulatuses, kusjuures ühele kahjusaajale ühe kalendriaasta kestel tekitatud kahjude kogusummast lahutatakse omaniku omavastutuse määr vahemikus 64–128 eurot aasta kohta. Omavastutuse mahaarvamine on loomulik, selle suuruse määramisel arvestatakse vara kaitseks ette võetut ning

see peab tõstma põllumehe vastutust oma vara eest. Mesitaru ennast ise karu eest kaitsta ei saa, seda peab ikka tegema inimene.

Kahju kannatanud isik peab kahjustusest ja selle iseloomust kohe teavitama Keskkonnaameti. Seda võib teha ükskõik millises vormis (suuliselt, kirjalikult, telefoni, e-kirja vm teel), võttes kontakti Keskkonnaameti lähima kontoriga (vt www.keskkonnaamet.ee). Kahjustuse võimalikult kvaliteetse hindamise jaoks tuleb sündmuskohta hoida võimalikult puutumata. Teavitamise järgselt tuleb ameti töötaja esimesel võimalusel, kuid kindlasti 5

tööpäeva jooksul, kahjustust hindama ja kahju hindamisakti koostama. Kahjustuse akti koopia edastatakse ka kahjusaajale. Kahju hindamisakti kantakse võimalikult täpselt kõik kahjustatud objektiga seotud, kahju ennetamiseks tarvitusele võetud ja sündmuskoht kogutud andmed. Kahjustuse hindamisaktis selgub kahju tekitanud looma liik ja kahtluse korral kahjutekitaja tõenäosus. Peale kahjustuse hindamisakti saamist on kahjusaajal võimalus ühe kuu jooksul esitada Keskkonnaametile kahju hüvitamise kirjalik taotlus. Taotlusesse märgib

kahjusaaja temale tekkinud kahju kalkulatsiooni. Taotluse vorm edastatakse kahjusaajale akteerimise järgselt, ka on see allalaetav ameti kodulehel. Ühele kahjusaajale aasta jooksul tekitatud kahjud liidetakse kokku ja kahjud hüvitatakse toimumisaastale järgneva aasta alguses.

Karu tekitatud kahjude eest on mesinikele viimastel aastatel hüvitist välja makstud järgnevalt: 2011. a. – 10 990 €, 2012. a. – 14 365 € ning 2013. aasta kahjude eest 30 185 €. Kahjustusi esineb kogu Eesti mandriosas. Lisaks mesilatele on hüvitatud ka üksikute kariloomade murdmised ja

silorullide rüüstamised.

Sama korra järgselt hüvitab Keskkonnaamet osaliselt ka kahjustuste vältimiseks tehtud kulutused. Näiteks on mesila omanikul võimalik mesilate kiskjakindluse tõhustamiseks tehtud kulutuste eest taotleda kulutuste hüvitamist kuni 50% ulatuses, ühes aastas maksimaalselt kuni 3196 € summana. Ka ennetustööde puhul eelneb hüvitamisotsuse tegemisele ameti eksperdi poolt koostatud tööde akteerimine. Mesilates tehtavaid karukahjude vastaseid ennetustöid käsitleme mõnes järgnevas numbris.

TÜNN-VAHASULATAJA

Pärast 7-aastast vaheaega alustasin sel aastal uuesti mesindusega. Esimene küsimus oli muidugi, kas jätkata vanaviisi või minna üle kaasaegsele korpustarudega majandamisele. Olles uurinud analüüsinud kaasaegsete edukate mesinike toimetamisi, otsustasin minna edasi Langstrothi/Farrari korpustarudega. Aga mitte sellest ei pidanud ma kirjutama, vaid hoopis sellest, kuidas teha peaaegu mitte millestki vahasulataja.

Vanast ajast oli rehelakas üsna palju sulatamist ootavaid kärge, muidugi eesti raamid ja osad võib-olla juba aastat 15 vanad. Mul oli olemas üks ümmargune pisike auruvahasulataja, kuhu tuleb kärjed raamidest välja lõigata. Olin seda tööd kogu aeg edasi lükanud, sest teatavasti on vahasulamine väikemesiniku jaoks olnud kogu aeg üks igavene

mõkerdamine, rist ja viletsus ning jõudlus üsna pisike.

Sel suvel Saaremaal mesinduspäevadel tutvustati auruvahasulatajat, kuhu kärjed pandi koos raamidega. Idee tundus hea, ainult aparaat oli kuramuse kallis, nii et minul

kui alustaval väikemesinikul tekkis tasuvuse küsimus. Seda enam, et esialgu oli vaja sulatada eesti raame, edaspidi aga jätkan Langstrothiga. Kuidagi oli aga vaja asi ära lahendada. Koos raamidega sulatamine tundub veel sellepärast hea, et raamid-traadid

jäävad terveks ja saavad sama protsessi käigus ka puhtaks ja desinfitseeritud.

Ühel septembrikuu laupäeva hommikul võtsin asja ette ja tegin vahasulataja valmis. Aurugeneraatori siiski ostsin mesinduspood.ee-st (hind 60 €) ja seest värvitud plekk-tünni sain 5 euro eest, põhjasõelaks kasutasin vanu viljasorteeri reste. Tünni külje peale tegin augu ja kinnitasin otseliitmiku auru jaoks, põhja teise augu (Ø 3 cm), kust vaha hakkab välja nirsima. Siis tegin puidust raamide hoidiku. Kuna polnud varasemat kogemust, siis tegin raamide vahed veidi suuremad, et sulavad kärjed saaksid takistamatult alla kukkuda. Sellisel kujul mahub minu tünni korrektselt 14 eesti raami. Kuna tünni kõrgus on selline, et sinna mahub pikkuses väga täpselt 2 eesti raami,

siis tuleb ka raamide hoidik ehitada väga täpselt. Muidugi tuleb tünn kuidagi soojustada.

Nipid-trikid ja tulemused

Kuna raamid on tünnis (pikkuses) väga täpselt ja pressivad vastu kaant, siis peab tünni sulgema kahekesi. Ühe täiega läheb aega kuni 2 tundi (sõltuvalt soojustusest). Umbes tunni pärast tuleb keeta üks veekeetja täis (ca 2 l) vett ja kallata see aurutajasse juurde. Kui lisada aurutisse külma vett ja tünn pole väga hästi soojustatud, siis jahtub vesi seni juba veidi maha, kuni auruti uuesti vungi üles võtab.

Millal on valmis? Mina tõmbasin näpuga tilkuvat vedelikku alt läbi ja kui näpp enam vaha-seks ei jää, siis ongi valmis.

Kuna protsess on üsna pikk,

siis ei jäänud ma tootlikkusega päris rahule. Järgmistele tünnitäitele ladusin veel kõrgi lapiti peale niipalju, kui mahutus, ehk ca 10–12 raami lisaks. Nüüd oli tootlikkus juba täitsa hea. Alguses kartsin, et lapiti üksteise peale ladumisel kannatab kvaliteet ja vaha väljatulek, kuid tundub, et vahet pole, sulasid kõik puhtaks. Ilmselt võib siis ka raamide hoidiku tihedama teha, et rohkem raame mahuks.

Kujutan ette, et selline tünn töötab suvel edukalt ka päikesel joul, ainult mustaks võiks veel värvida.

Selline tünn-vahasulataja ei konkureeri kuidagi kvaliteetse tehasetoodanguga, kuid on väikemesinikule mingi alternatiiv siiski. Igal juhul idee kui niisugune töötab ja kannatab

edasi tuunida küll. Kõige nõrgem lüli on ilmselt tünn, mis võib roostetama hakata, aga neid saab vaid mõne euro eest või suisa niisama.

Heiki Kruusalu
Mardi talu peremees
56 279 700

<http://mardikad.weebly.com/>

NB!

Mesilasemade kasvatamise DVD-d saadaval EMLi kontorist ja mesinike teabepäeval Jänedal.

VÄIKE TARUMARDIKAS ON ILMUNUD ITAALIA MESILATESSE

Septembri alguses sai laboratoorse kinnituse väikese tarumardika (VTM) esmakordne esinemine Lõuna-Itaalia läänepoolse Gioia Tauro piirkonna mesilates. Esimesed positiivsed proovid saadi sealse ülikooli katsemesila ühest rändegrupist. Seejärel asuti kontrollima kõiki piirkonna mesilaid, et saada selgust selle väga ohtliku kahjuri leviku ulatusest. Ebameeldiva üllatusena nii veterinaartöötajatele kui mesinikele leiti väikese tarumardika levik paljudes mesilates üsna laialdasel alal.

Euroopa Liidu seaduste kohaselt kuulub väike taru-

mardikas koos ameerika haudmemädaniku ja *tropilaelaps*-lestaga (viimast pole Euroopas seni veel avastatud) kõige ohtlikumate mesilashaiguste ja –kahjurite hulka. Seoses sellega kehtestati Lõuna-Itaalias VTMi levikualal kiiresti piirangud (karantiin), ja kõikides VTM-nakkusega mesilates on praeguseks ligi 1000 mesilasperet hävitatud. Kuna VTMi vaglad lähevad nukkuma tarude alla maasse, siis desinfitseeritud põhjalikult ka mesilastarude ümbruse maapinda. Nakkuspiirkonna ümber kehtestati 20 km laiune puhverala, kus kontrollitak-

se kõiki mesilaid. Peale selle kontrollitakse mesilaid pisteliselt ka 100 km laiuses ümbrisevas tsoonis, et hinnata VTMi võimalikku laiemat levikut.

Lõuna-Itaalia Gioia Tauro ümbruse rannikuvöönd on üks paremaid mesinduspiirkondi paljude mesilate ja intensiivse rändmesindusega. Soodsates kliimatingimustes on levinud mesilasemade ja pakett-mesilasperede kasvatamine ning müük nii Itaalia piires kui ka Euroopa teistesse maadesse. Nüüd, karantiini tingimustes, on keelatud mesilasperede ja –emade, samuti kõrgede ja toorvaha väljaviimi-

See ta on – kutsumata külaline!

ne nakkuspiirkonnast.

Kuidas on VTM jõudnud Lõuna-Itaalia mesilatesse? Seda Lõuna-Aafrikast pärinevat umbes 5 mm pikkust kõva kitiinkestaga putukat on juba alates 1998. a. esinenud USAs, samuti Põhja-Aafrikas ja mõnel pool mujalgi. Kuna oma kodukohas Lõuna-Aafrikas toitub VTM eelkõige puuviljadest, jõudis ta USA-sse Florida piirkonda esmaselt arvatavalt puu-

Uhke punane buss logoga RAHVAS RATASTEL soliidse bussijuhiga roolis veeres 22. septembri hommikul pealinna haigekassa esisele parkimisplatsile ja sõit Poolamaale võis alata. Esimesele kuuetele reisioõbrale hakkas lisa tulema Jürist, Raplast, Viljandist, Pärnust ja Uulust. Kella ühe-teistkümneks oli seltskond kasvanud 38-liikmeliseks. Lisaks veel üks härrasmees roolimeheks.

Reisi korraldaja ja korra hoidja Marianne tervituskõne ja pikema sissejuhatuse järel sai igaüks võimaluse enese tutvustamiseks. Jüri ja Olvi Lugus arvasid, et mis seal ikka rääkida, nagunii kõik teavad, kes on mesinike operaator Kõps ja tema abikaasa. Kõik nii tagasihoidlikud ei olnud ja tutvustasid end ja oma tegevusi põhjalikumalt. Selgus, et bussis oli suur hulk agronoomiharidusega mesinikke. Oli ka turismitalu pidaja, mesin-

viljalaadungitega. Võib-olla sattus VTM nii ka Itaaliasse? Mesinduspiirkonnas võib VTM ka ise tõhusalt levida. Suudab ju väike tarumardikas oma tõntsakale kehale vaatamata lennata kuni 10 km kaugusele ja seal järgmised mesilaspered nakatada.

Üldiselt on aga VTM levik maailmas olnud valdavalt seotud mesilasperede ja –emade liikumisega. Nii näiteks jõudis VTM mõne aasta eest koos mesilasemadega saatepuurides USAst Portugali. Seal avastati kahjurid õnneks küll kohe, mesilaspered USAst

RAHVAS RATASTEL

duskaupade pakkuja, suusatreener, pottsepp, mahe-talupidajad, õpetajad jne. Seltskond kirju nagu rahvariide seelik. Mesinikke oli üle kogu Eestimaa, isegi Hiiumaa mees Valdor Smill oli otsustanud nädalakese oma “kuningriigi” Poola vastu vahetada.

Esimene pikem jalasirutus sai teoks endise piirpunkti juures Iklas, kus on nüüd tore söögikoht, kahjuks ainult paari-kolme teenindajaga. Hommikupudru ja kohv naha vahel, veeres seltskond juba palju jutukamalt edasi. Seekord anti sõna mulle. Enesetutvustuseks pidin nentima, et minagi olen agronoomi kutsega isehakanud mesinik, kes kaheksateist aastat seda rasket, aga huvitavat ametit pidanud. Mesindus, nagu iga teinegi ala, ei saa kunagi päris selgeks. Pidevalt on tunne, et õpi palju tahad, mesilased kavalavad sind ikka üle. See aasta oli eriti hea

toodud emadega hävitati ja nakkus ei levinud edasi. Seekord Itaalias on aga oht, et asi võib kontrolli alt väljuda. VTMi võimaliku leviku pärast on mures ka Suurbritannia ja teiste maade mesinikud, kes on kuni viimase ajani ostnud Itaalia nakkuspiirkonnast mesilasperesid ja –emasid. Loodame siiski, et see väikese tarumardika-puhang Itaalias saadakse probleemi-deta lahendatud ja Euroopa mesinikud võivad taas veidi kergemini hingata.

Aleksander Kilk

laudades. Mesinikel on sama palju juttu kui kahel naisel, kes peale kümneaastast vangisolekut ühiskongis pärast vabakssaamist vangla väravas veel pool päeva juttu ajasid. Meil on alati millest rääkida ja mille vastu huvi tunda. Sai isegi üht-teist kõrva taha pandud. Mesiniku elukutsega käib kaasa elukestev õpe.

Läti, Leedu ja Poola tervitasid meid hallide pilvede ja vihmasajuga. Turistide traditsioonilised kempus- ja söögipausid on Via Baltica Leedus 19. kilomeetril, seal kus jaanalinnud ja teised loomad tee ääres möödasõitjate pilku püüavad. Esimene päev oli tõesti ratastel, sest miski ei meelitanud soojast bussist külma sügisilma. Tänu pidevale sõitmisele vuras meie punane kaunitar õhtu eel otse Massuuria hotelli ette endise Ida-Preisimaa keskosas. Ödus majutuspaik pakkus väsinud reisimeestele-naistele hubaseid puhkamisvõimalusi ja õhtusööki rootsi lauas.

Ilmataat polnud armulisem ka teisel päeval. Vihmapiiskade saatel külastasime Swieta Lipka jesuiidikloostrit, mis tundus rohkem kunstimuseumi kui kloostri moodi. Imeilusad lae- ja seinamaalingud koos võrratu altari ja orelimuusikaga naelutasid meid võimsatele puupinkidele kogu seda ilu imetlema. See rikkalikult kaunistatud interjööri kirik on barokkarhitektuuri meistriteos ja üks palverändurite sihtpunkte katoliiklikus Poolas. Reisisõltlane Martin arvas, et ühes kohas on liiga palju ilu, aga poola rahvas armastab oma Jumalat ja kuldab ning kaunistab oma pühakodasid.

Neid on siin palju.

Järgmisena vallutasime ristiriütlite rajatud gooti stiilis Malborki lossikompleksi, mis on 1997. aastal kantud UNESCO maailmapärandi nimistusse ja mis koosneb õigupoolest kolmest üksteise sisse ehitatud kindlusest.

Kõrvaklappidest, mis meile väravakassast kaasa anti, jagati lossi tutvustavat venekeelset infot. Tähtsalt, kõrvaklappid peas, asusime seiklema paksude müüride ja iidsete ruumide rägastikus. Edasine päevaplaan viis meid aga kašuubide territooriumile, kus oli kõige põnevam koht tagurpidi maja, ja seda sõna otsese mõttes. Uksest sisse astudes oli tunne, nagu oleks paugupealt merehaigeks jäänud. Tegin küll tiiru ka teisele korrusele, aga iiveldustunne ei kadunud kuhugi. Uskumatu! Kui kogu elamine peapeale pöörata, pole vist ka eksisteerimisel enam mõtet.

Õhtu eel jõudsimme "imede maailma", nimelt poolakate seitsme ime hulka kuuluvasse Toruni linna, mis jäi sõjast puutumata ja kus sündis Mikolaj Kopernik. Torun on ka piparkoogilinn, sest seal on sajandeid valmistatud eriliste retseptide järgi maitsvaid ja uhkelt kaunistatud piparkooke. Ja mitte ainult jõuludeks. Lausa igaks elujuhtumiks. Näiteks pidasid poolakate esiisad-emad piparkoogist südame kinkimist väljalitule võrdväärseks armastuse avaldamisega. Mehe ja naise kujutamine küpsetiste vormis lisas aga abieluõnne.

Marianne jagatud linna- ja poola rahvas armastab oma Jumalat ja kuldab ning kaunistab oma pühakodasid.

vaatamisväärsused (raekoja, Koperniku Akadeemia, kirikud ja linnamüüri, mille taga voolas lai Wisla jõgi, jne). Anna ja Ülle jõudsid leida üles ka punaste laternate tänava, mis Ülle hetkeks ka endasse neelas. Nemed olid meil sellised vahvad rõõmurullid, kes vihtusid õhtuti tantsida ja avastasid põnevaid kohti ja kaupa. Ega reisile ei tulda tukkuma, ikka avastama, oli nende parool. Ja paljud said seda teha kohe ka õhtul, sest meie hotell asus mugavalt vanalinnas. Nagu ikka, on grupis alati väsimatuid rännumehi, keda ei heiduta hiline aeg, sest kohalikud vaatamisväärsused tuleb kohe ka üle vaadata.

Torunist lahkudes ootas ees üks Euroopa suuremaid kaubanduskeskusi, kus oli selline kaubauputus, et siinkohal tahaks hüüda, et tule taevas appi. Aga ühe jope ikka ostsin ja nüüd olen nagu valgusfoori punane tuli kõigile hästi nähtav. Ega keegi vist tühjade kätega bussi tulnud? Õhtuks jõudsimme ööbima Krakowisse, sel korral vähe lihtsamasse majutusasutusse, aga küljalune oli puhas ja mugav, kõik muud mugavused ka numbritoas ning ega kõhtki hommikusöögil tühjaks ei jäänud.

Järgmine päev pakkusid meile järjekordse UNESCO vaatamisväärtuse – Krakowi, mis oli Poolamaa kuningriigi esimene ajalooline pealinn ja mis arvatakse olevat asutatud neljandal sajandil ning mis on ajaloo vältel vahetanud palju valitsejaid. Seda kaunist kohta on himustanud ungarlased, mongolid, sakslased, rootslased, austerlased, prants-

lased ja muidugi venelased. Vaatamata kõikidele rõõvvalutamistele ja hävitustööle, on poolakad suutnud linna renoveerida ja muuta turistide magnetiks. Kuulsaimat meistriteost, Maria kiriku kullast ja puust altarit, õnnestus oma silmaga näha. Lisaks sellele loomulikult jalutuskäik Waweli lossimäel ja vanalinnas.

Mesinike südamed pani kiiremini tuksuma aga võimalus minna Lysoni mesinduspoodi. Esimene asus juba Waweli lossi lähistel. Algul oligi bussidiskussioon: kas minna sinna kõik koos või mitte. Aga kui kuuldi, et see minek oleks vaba aja arvelt, siis paljud loobusid. Tõmbenumbriks oli ka Krakowi vanalinn, mida taheti omapäi uudistada. Neil aga, kes poes käisid, olid erinevad emotsioonid. Kuigi internetiandmetel pidi kauplus lahti olema kella 16-ni, rippus uksele silt "Avatud kella 13-ni". Vähe sellest, isegi Anna ja Ülle, kes jõudsid kaupluse ukse taha kell 12.15, pidid leppima suletud uksega ja läbi akna piilumisega. Meestel vedas rohkem. Nemed võtsid suuna kohe poe poole ja neid ootas ka avatud uks.

Ketys ootas meid ees järgmine Lysoni mesinduspood. Veidike otsimist, ja siin ta oligi: riulid kaupa täis, seinas aäres vurrid reas. Uudistamiseks ja järjekorras seismiseks kuldsime paar tunnikest. Nüüd vaatasime meile bussi pagasiruumist vastu juba roostevaba vurr ja palju muudki mesinikule tarvilikku. Hinnad ikka soodsamad, ja mida me muidu nii kaugele sõitsime. Ostin kaks küünlategemise vormi. Edasi sõites oli bussis juba veel rohkem

elevust. Mitte küll sellepärast, et rahakotil kergem hakkas, pigem ikka sellepärast, raha eest midagi vajalikku osta sai.

Kitsad ja käämulised teed viisid meid Tatra mägede jalamiil asuvasse Zakopanesse – Poola talvepealinna. Vaat siin oleksin tahtnud olla kohe terve nädala, imetleda kaunist loodust, šopata rikkalikul turul ja kauplustes, külastada armsaid ja hubaseid baare, sõita funikulööriga mägede jalamile. Selle ajaga õpiks ära veidi kohalikku keeltki, sest mis siin või ei oska eriti teistes keeltes suhelda. Õhtusöögi tellimine kuuele oli paras peavalu: Tõnu sai lõpuks oma igatsetud seakitsi ja õlle ja meigi (Olvi, Jüri, Olev, Valdor) suutsime välja võluda meelepärased road. Söögikoht ise oleks olnud nagu metsamoori hurtsik nukitsamehe filmist. Pimedavõitu, lärmaka seltskonnaga, massiivsete laudade-toolide ja toidunõudega, krääksuva trepi ja jändrike käepidemetega. Eksootikat kui palju. Kuid hotell oli peatänava ääres, hea mugav igale poole minekuks.

Uduvihm ja hall taevas jälitasid meid ka järgmisel hommikul turule minnes, kus oli hunnikute viisi lambanahku, juustukerasid, puidust käsitööd, nahkpintsakuid jne. Vahetasime aga usinasti raha kauba vastu, rahakotil jälle kergem. Zlottides olid lambanahad ikka jupp maad odavamad ja ega see kitsejuustki teab mis kallis olnud. Turu võlu on ikka kauplemine, ja siin saadi lausa igast keelest aru. Äriees ikka teab, et keelteoskus kulub marjaks ära. Kasvõi kõige vaja-

likumad sõnad, nagu *horošaja tsena dlja tebja*.

Aidaa Zakopane. Tuleme tagasi arvatavasti juba järgmisel aastal ja siis võtame sinu ja Slovakkia põhjalikumalt ette.

<http://bartnik.pl/en/> – sellisena tutvustab end internetiavarustes meie järgmine võõrustaja, üks Poola mesinikest, kes Marianne arvukatele järelepärimisele vastas (seda ei teinud mitte kõik, kellele sai kiri saadetud) ja kes meid hakatuseks heldelt neljakäigulise maitsva lõunaga kostitas. Edasi tervitas meid perefirma omanik isiklikult läbi venekeelse tõlgi. Saime aru, et firmal on 1500 mesilasperet (need olid arvatavasti juba talvekorterites seadud), nägime kaas-aegse sisseseadega täiuslikult sisustatud laboratooriumi, kus määrati meest nii õietolmu kui ka antibiootikumide sisaldust. Peremehe sõnul kasutasid nad suuresti ELi abifondide raha. Pakendamisruumi näidati meile läbi klaasist vaheseina, see-eest valmistoodangu ja toorainelao uksest sisseastumine oli lahkelt lubatud. Kauba liikumise numbreid kuulates oli tegu väga suure pakendusfirmaga, kes oleks nõus hea hinnaga isegi Eestist mett ostma. Lisaks nähtule oli firmal "Sadecki Bartnik" täiuslik muuseum, kus oli mesindus-eksponaat tervest maailmast, ning nende vanuski oli muljetavaldav. Kogu see kompleks võtab vastu turiste üle kogu maailma ning seda kaadervärki hoiab korras 80-liikmeline personal. Võimas. Meile ettenähtud 4 tunnist jäi väheseks.

Bussinina on juba kodu suunas. Teel põikasime põgusalt läbi veel Czestochowast,

kus on Jasna Gora kloostri Jumalaema kabel kurikuulsa Musta Madonnaga, kes näitab end ainult teatud kellaaegadel. Meil vedas, jõudsime õigeaegselt, kui Madonna oli täies hiilguses nähtav. Mõni mees küll arvas, et meie naised on palju kenamad. Maitse asi, kuulsus loeb. Eelviimasele majutusõlle jõudsime hubasesse "Foxi" hotelli sadakond kilomeetrit enne pealinna. Enamik gruppist oli väsinud ja sättis end oma tubades unele, kuid väiksem seltskond leidis endas energiat nautida ka hilisõhtul maitavat poola kööki ja jooki ning omavahelist vestlust.

Poolast ei saa lahkuda ilma õiget pealinna nägemata, ja selle panoraamvaadet imetlesime "Stalini tordi" ehk sotsialismiaegase Kultuuri- ja Teaduste Palee 30. korrusele tõustes. Liftitädi, kes meid nii kõrgele sõidutas, tundus olevat rohkem robot kui inimene. Rahvast vooris pidevalt alla ja üles, ning eks see nende vedamine üks tüütu

amet ongi. Tort ise seisib tõeliselt võimsatel marmorsammastel, sisaldas rohkesti suuri saale ja laekaunistusi. Andis tööpaiga linnavalisusele ja meelitas ligi turiste. Linnapilt mõjutas ta aga minu meelest päikest varjutava hiiglasena. Ruume on palees palju, kuid meile näidati seal vaid mõnikümmend. Nalja tegi ka see, et isegi kohalik giid ajas uksi segi ning meid saatev turvamees siis muudkui juhendas.

Pealinna panoraam nähtud, kotis aga natukene veel poola zlotte – ja ega siis muud üle ei jäänudki, kui veel üks kaubanduslik peatus suures M1 kaubanduskeskuses. Ja kui buss edasi veerema hakkas, olid kõigil juba jälle muhelevad näod ees. Sest need ostud, mis esimeses suuremas kaubanduskeskuses jäid tegemata, said nüüd kõik sooritatud.

Buss muudkui vurab oma teed, kuid sees käib ikka mesindusjutt ja mesindusfilmide vaatamine. Aitäh Jürile, kes neid suuremal

hulgal oli kaasa varunud. Hilisõhtuks jõuame oma viimasesse ööbimispaika sel reisil. Enam mitte Poolamaal, sest oleme märkamatuult ületanud Poola-Leedu piiri ja meid ootab mugav hotell Marijampoles koos maitstva, peaaegu keskkõise õhtusöögiga.

Viimane päev – kodu ootab! Jälle piiripunktis sööma. Sedakorda ei saanud me küll tunnikesega hakkama, sest samal ajal oli seal kolm turismibussi, aga kojuigatsus pani järjekorras seismise leplikult suhtuma ning toit maitsest hästi. Rõõmsal meelel lehvitaskime esimestele väljujatele, ja tasapisi jäi meid vähemaks, kuni minulgi tuli aeg tänada Hansaliinide bussijuhte Jaani ja Kallet ning Mariannet ja oma teed minna.

Aitäh teile, reisikaaslased. Tore oli!

Maire Valtin
mesinik Lääne-Virumaalt Injust

MESILANE VÕIB HAMMUSTADA OHVRI HALVATUKS

Kreeka ja Prantsusmaa ülikoolide teadlased-entomoloogid avastasid, et mesilased võivad kasutada relvana mitte ainult oma mürgiastelt, vaid ka hammustust. Eelkõige lasevad mesilased hammustuse käiku väiksemate sihtmärkide vastu, nagu näiteks vahakoi vaglad või varroalestad.

See teadlaste avastus sündis üsna juhuslikult. Nimelt jälgisid teadlased kord, kuidas mesilane viskas taru lennuavast välja liikumatu vahakoivagla, mis

näis täiesti elutu. Kuid mõne minuti pärast hakkas vagel end uuesti liigutama ja peatselt ka

Nii viskab mesilane vahakoi vagla tarust välja.

roomama. Kuidas siis nii?

Täpsemal uurimisel selgus, et kui mesilane hammustas vahakoivakla, lisas ta haava tilgakese kemikaali nimega 2-heptanoon. See aine muudabki vagla liikumatuks, tekitades 9 kuni 10 minutit kestva halvatusarnase seisundi. Selle aja möödudes kemikaali toime lõpeb, halvatus kaob ja hammustatu hakkab taas tavapäraselt toimetama.

Aleksander Kilik

MÕTTEID NORRA MESINDUSEST JA MESILATEST

Tutvume Sigurd Huseby mesilaga. Mesitarud sirgetes ridades

Jaanipäeva järel kesksuvel korraldas EML rühmale mesinikele 10-päevase õppereisi Norrasse. Loomulikult pakkus reisile mõnusat tausta Norra ühtaegu kaunis ja karm loodus. Sealse suursuguse ajaloo, linnakultuuri ja tänapäevaste arengute hõngu lisis Oslo, Bergeni ja Trondheimi linnade külastamine. Ja need Norrale iseloomulikud põhjamaised komponendid liitsid tervikuks mõnusad kohtumised sealsete sõbralike ja abivalmis inimestega. Norra on ilus ja omal kombel armas!

Meie reisikava oluliseks osaks oli tutvumine Norra mesindusega ja kohtumised sealsete mesinikega. Alustuseks külastasime Norra Mesinike Liidu peakorterit ja mesindusfirma Honningcentralen tootmiskeskust Oslost mõnikümmend kilomeetrit põhja pool Klöfta väikelinnas. Honningcentralen on Norra mesinike poolt 1927. a. asutatud meekäitluse ja müügiga tegelev ühis- tu, millel on praegu enam kui 1000 mesinikust osaniku. Tootmisvõimsusi on kuni 2000 tonni mee töötlemiseks ja pakendamiseks, kuid reaalselt

ne tootmismahd aastast on ca 1300 tonni. Ühistus on ametis 15 palgalist töötajat, sealhulgas mesindusinventari kaupluse personal. Ekskursioonil tootmisruumides nägime moodsaid ja tõhusaid mee sulatamis- ja pakendamislinaid, mis peavad tagama pakendatava mee väga hea kvaliteedi.

Norra MLi tegevjuht Trond Gjessing andis meile põhjaliku ülevaate Norra mesindust. Norras on kokku enam kui 3000 mesiniku, kellest 2700 on Norra MLi liikmed. Kokku on mesinikel 45 000 mesilasperet ja aastast toodetakse 1 300 tonni mett, sellest umbes pool on kanarbikumessi. Peetakse peamiselt kraini mesilasi (50%), lisaks tumemesilasi (30%), samuti buckfasti mesilasi (13%) ja erinevaid hübriide (7%).

Norra riik toetab mesindust tõhusalt nii otseselt kui kaudselt. Mesinikele makstakse mesilasperede pidamise toetust: alates 25 perest 400 NOK pere kohta (talunikele alates 1. perest), samuti kompenseeritakse osa talvesööda kulust. Mesilashaiguste järelevalvet ja vajadusel tõrjet tehakse riigi kulul ja heal

tasemel. Kui näiteks Lõuna-Norra mesilates vallandus 2010.–2011. a. euroopa haudmemädaniku puhang, hävitati haigusest vabanemiseks 3 aasta jooksul kokku ca 3500 mesilasperet. Sealjuures hüvitati mesinikele hävitatud perede väärtus. Mesilaste haiguste seire ja tõrje valdkonda reguleerib spetsiaalne riiklik määrus, mille tagamine spetsialistidega on riigi ülesanne. Samas peavad mesinikud täitma etteantud reegleid: mesilad registreerima ja viima läbi perioodilist järelvaatust.

Meie Norra-reisi kavas oli ka kolme erineva suurusega mesila külastamine. Esimesena käisime Oslo lähisel Hønefossi asulas paiknevas Sigurd Huseby umbes 40 perega mesilas, mis on ühtlasi kohaliku mesinike seltsi õppemesilaks. Mesilas peetakse kraini mesilasi norra raamimööduga plasttarudes. Lisaks meetootmisele tegeldakse ka mesilasemade kasvatamise ja uute mesilasperede paljundamisega nii oma

Mesinik Sigurd Huseby aktsioonis.

Mesinikepaar
Ingegärd Öien ja Juul Melvold.

mesila tarbeks kui müügiks. Huvitavalt oli kavandatud ja ehitatud mesilamaja, kus oli koguni väike lift meekärgede ja mesinike töstmiseks 2. või 3. korrusele. Spetsiaalse arvu- tipoprogrammi abil oli insenerliku täpsusega korraldatud iga pere meetoodangu kaalumine ja arvestus. Eesmärgiks oli hinnata mesilasperede ja –emade väärtust, et siis parimaid paljundada nii enda kui teiste mesinike tarbeks. Selliselt saaks tõuparandustööd oma mesilas teha ka iga Eesti mesinik.

Trondheimist 10 kilomeetrit lõuna pool külastasime Johan Ryggviki väikemesila üht gruppi, kus oli kokku ca 15 mesilasperet. Mesilaspered paiknesid üsna kohaliku tee ääres lehtpuude taga, nii et teel rändajaid mesilased ilmselt kiusamas ei käi. Kuna mesinik Johan ise ei osanud piisavalt inglise keelt, et meile oma mesilat tutvustada, oli kohalik vallavanem palunud abiks lähedal ukse- ja aknafirmas töötava Marko-nimelise Eestist pärit noormehe. Tema abiga saime Johani mesilast ja mesindusest üsna hea ülevaate. Tegemist on mõnusa har- rastusmesilaga, kus ka teised

seltsi liikmed käivad aeg-ajalt ühiseid arutelusid pidamas ja praktilisi õppusi korraldavas.

Meie õppereisi suurim ja kindlasti kõige õpetlikum mesila asus Lillehammerist veidi lõuna pool kõrgel metsasel järvekalda astangul. Seda mahe- tootmismesilast peab nais- mesinik Ingegärd Öien koos elukaaslase Juul Melvoldiga. Huvitava asjaoluna olgu märgi- tud, et Ingegärd on Stockholmi muusikaakadeemia haridusega metsasarvemängija, kes aasta- kümneid Oslo Ooperiteatri orkestris pilli puhunud. Aastal 1993 aga otsustas ta rajada oma talu ja hakata seal maitsetaimi ja mustikaid kasvatama ning mesilasi pidama. Praeguseks on maitsetaimed omapead jäänud, mustikaid söövad lin- nud, sest suur 300–350 perega mahemesila võtab kogu aja ja armastuse.

Ingegärdi ja Juuli mesi- las toodetakse müügiks nii mahemett kui mesilasemasid. Emadekasvatuseks vageldab Ingegärd käsitsi kuppudes- se, kuhu enne tilgutab veidi ematoitepiima. Emakupuraam antakse stardiperesse, kus ühes korpuses on palju noori mesilasi. Korpuse all on emaeraldusvõre, et mõni võõ- ras ema ei saaks juhuslikult stardiperesse sisse lennata ja kuppusid maha närida. Päev hiljem läheb emakasvatusraam kasvatuspere 2. korpusesse, mille all on emaeraldusvõre ja 1. korpus muneva emaga. 2. korpuses pannakse emakupu- raami kõrvale mõlemale poole lahtise haudmega kärjed, et noored mesilased tuleksid sinna hauet ja ühtlasi ema- kuppe hooldama ning toitma. Kaanetatud küpsed emakupud

paneab Ingegärd lõpuks inku- baatorisse kooruma.

Noored koorunud emad märgistatakse äralõigatud kärjekannudega kärjel, kasu- tades värvitikku. Noored emad pannakse paarumista- rudesse (neid on Ingegärdil kokku 200) ja viiakse puhta paarumise alale. Kokku õnnestub suvega saada igast paarumistarust 2–3 paarunud ema. Paarumistarud koos paarunud emaga tuuakse koju ja paigutatakse mesila- hoone tagaseinale riulitele, kuni ema võetakse välja ja müüakse. Seejärel läheb paa- rumistaru noore emaga uuele paarumisringile.

Norras on üleriigiline tõu- retusprogramm, mida ka riik rahaliselt toetab. Valitud emad viiakse võrdluskatseteks 15–20 hindamismesilasse. Nende hinnangute alusel antakse parimate emade tütred järg- misel aastal tasuta lõplikuks hindamiseks mesilatesse üle kogu Norra. Järgmisel aastal lähevad parimad valitud järg- lased paljundusse ja müüki. Ingegärdi mesilas on kasutu- sel ka üks 2013. a. Norra MLI kaudu saadud ja Poola spet- sialisti poolt kunstseemenda- tud tõuema. Ingegärdi paaru- mismesilas paarunud emade müügihind, nagu ka mujal Norras, on ca 500 NOK.

Mesila põhitoodang on siiski mesi. Kevadsuvine mesi vurritatakse välja juuli algupoolel, kanarbikume- si augusti keskel või lõpus. Kanarbikukorjele viiakse mesilaspered kuni 150–300 km kaugusele. Rändesõit algab hommikul vara kell 5–6. Lennuavad suletakse, tarukorpused tõmmatakse

transpordirihmadega kinni. Tarulae võrguga kaetud ava kohal olev soojustusplaat pööratakse parema ventilat- siooni tekitamiseks teistpidi, et see toetuks ca 10 mm kõrgustele liistudele ja pered saaksid rohkem õhku. Ka taru peal olev plekk-katusel on parema ventilatsiooni jaoks külgedes õhuaukud.

Tarud paigutatakse 4-kaupa alustele ja tõstetakse spetsiaalse väiketraktor-tõstuki abil koos alustega autokoormasse. Ning lähebki sõiduks uutele korjemaadele! Tavaliselt jõu- takse kohale pärastlõunal. Tarud tõstetakse koos alustega koormast maha, õhtul tehakse ka lennuavad lahti. Mesilased teevad orienteerumislennu ja järgmisel päeval lendavad juba meekorjele.

Mesilast tagasi toodud kor- pused koos meekärgedega paigutatakse enne vurritamist soojendus-kuivatusruumi, kus on õhukuivati ja tempe- ratuur ca 30 °C. Eriti oluline on see siis, kui osa kärjepinda on veel kaanetatamata. Samuti vajab täiendavat kuivatamist kanarbikumesi, mis on üldi- selt suurema niiskusesisaldus- sega. Lahtikaanetusmasin on kahepoolsete aurusoojen- dusega teradega. Otse lahti- kaanetusmasina all on kruvi- press, kuhu kukkuvast kaa- netisest eraldatakse mesi ja vaha. Lahtikaanetatud kärjed lähevad 8-kärjelisse pöörd- korvidega vurri, kus mesi välja vurritatakse, sumba ja filtrite abil vahapurust puhas- tatakse ja purkidesse või 15 kg mahutavatesse nõudesse pakendatakse.

Ingegärdi mesila mahemee turustamine toimub peami-

selt laatadel üle kogu Norra otse tarbijatele. Nii saadak- se mahemee eest paremat hinda – 160 NOK/kg või 100 NOK/0,5 kg. Lisaks meele pakutakse müügiks ka mee ja suira segu, mida Juul val- mistab kaanetisevaha töötle- misel kasutatava kruvipressi abil. Otsemüügi korras reali- seeritakse keskmiselt 7 tonni mett aastas. Ülejäänud mesi läheb Honningcentralenisse pakendamiseks ja müügiks. Aga selle mee eest makstak- se tootjatele vaid 50 NOK/ kg, mis on otsemüügi hinnast oluliselt odavam.

Ingegärdi mesilaspered paik- nevad suvel gruppina erine- vates kohtades korjel. Sügisel tuuakse enamik mesilasperedest kodumesilasse talvituma. Pered talvituvad tavaliselt ühes korpuses. Kevadel võetak- se mesilastarul põhi alt ära ja põhja asemele pannakse aju- tiselt vahtplastist plaat, mille servadesse on korpuseinte toeks löödud liistud. Ingegärd

leiab, et nii on mesilasperel jahedal kevadel soojem, pere areneb kiiremini ja tarvitab vähem sööta. Kui mesilaspere laiendatakse 2. korpuse lisami- sega, siis võetakse vahtplast- plaat ära ja mesilastarule pan- nakse alla tavaline tarupõhi.

Selles Ingegärdi ja Juuli mesilas nägime veel suurt hulka erinevaid väikseid ja veidi suuremaid nippe ja võt- teid, mida võiks ka Eestis oma mesilates kasutada. Kindlasti oli oluline ja muljetavaldav see hoolikus, millega suhtutakse heade mesilasemade kasvata- misse ja selle eesmärgi nimel tehtavasse tõuparandustöö- se. Headel mesilasemadel on kaalukas osa mesiniku edu võimalikkuses, heas meesaa- gis ja mõnusa mesindusõhk- konna hoidmises. Hea Norra kogemus, mis sealsetest mesi- latest meiega Eestisse jõudis, kannab siin loodetavasti head saaki. Ilus reis oli!

Aleksander Kilk

Juul Melvold selgitab oma meetodeid tarude juures.

MEESEGI

Elmises "Mesiniku" numbris mainisin, et soetasin äsja ühe mesindusseadme ja et olen sellega väga rahul. Nüüd on aeg välja öelda, et selleks on meesegisti. Järgmisel kevadel saab täpselt 20 aastat, mil sellist seadet Soome suurmesilates nägin. Esmamulje oli vägev, mahutas 2–3 tonni mett. Mõtlesin siis, et millal küll omale sellise tööriista muretsen. Ei läinudki kaua aega! Ainult 19 aastat, ja mahutavus kümnetes kordades väiksem. Aga seegi on saavutus.

Eesti mesinduse hetkeseis on selline, et mesiniku ametit pidav inimene peab väärtustama oma aega, tervist ja ka klienti, kelle tarbeks mesindussaadusi toodetakse.

Tänaseks on eesti mesilates selliseid segisteid juba mitmekümnel mesinikul ja nende kasutamine ei ole sugugi uudis! Aga natuke valts läheb!

Minule teadaolevalt on hetkel valmistamisel vähemalt üks ja ka ise plaanin teise seadme lisaks soetada. Olemasoleva täpsed tehnilised andmed jätan siinkohal esitamata, sest neid saab alati lisaks küsida. Igatahes suur elektritarbija segisti ei ole, sest ajami võimsus piirdub vaid mõnesaja vatiga. Tööorgan teeb 2,5 pöörret minutis, ja seda programmikellaga etteantud ajas. Lisatud on elektriline soojendus, mis võimaldab mett soojendada ja hoida soovitud soojusrežiimil.

Mida ma palusin meistri-meestel seni nähtud segistitele lisaks ehitada? Loodetavasti soetan varsti ka meepumba ja

taarastusseadme, siis on kahe väljundi kasutamine igati õigustatud.

Aeg-ajalt tuleb füüsiliselt rasket seadet ka teisaldada, ja et millestki tuleb kinni võtta, on seadme ülas osas torurõngas. Ja ratastel alus veel tegemisel, lihtsalt kõike ei jõua.

Seni taarastan mett vertikaalse kuulkraani kaasabil ja vägagi edukalt. Taarastamisel kasutan digikaalu ja doseerimine on päris täpne. Ca 180 kg taarastamiseks kulub korralik tööpäev, lisaks ettevalmistus selleks. Suureks eelseks ongi just elektriline soojendus, mille lülitan tund-paar enne mee taarastamist 30 kraadile, kusjuures tööorgan pöörleb sel perioodil pidevalt.

Seadme eelised:

1. Võimaldab hoiustada piisavalt suure koguse mett
2. Võimaldab mett soojendada
3. Suur kogus mett on vajadusel koheselt taarastatav
4. Võimaldab homogeniseerida erinevad meed
5. Võimaldab valmistada võidemett automatiseeritult
6. Hoiab mesiniku aega kokku
7. Mee kvaliteet on paremini tagatud

Seadme miinused:

1. Maksumus on kõrge
2. Eeldab meepumba puudumisel n.-ö. käsitsi laadimist. Sellisel juhul vajan spetsiaalset meenõu nõrutamishoidikut.

Maksumus on muidugi väga suhteline, sest paljude välismaiste mesindusfirmade analoogid on oluliselt kallimad.

Ja kohane on meenutada, et eestimaise toodangu ostmisega toetame esmalt meie enda majandust.

Natuke terminoloogiast

Kirjutasin, et soetasin meesegisti. Aga kas selline nimetus on ikka korrektne? Vaatasin äsja kordustrukist ilmunud Mesinduse oskussõnastikku ning ei leidnud sellist asja nagu meesegisti. Oli küll mitut liiki meenõusid mee selitamiseks, taarastamiseks jne., aga võidemee valmistajat paraku veel mitte. Ehk siis jääme ootama kolmandat kordustrukki!

OÜ Asteni veebilehel kasutatakse nimetust mee segamismasin. Lihtne ja selge. Võiks ju öelda, et kui mõistame üheselt millega on tegemist, siis probleemi ei ole. Samas võib mesindusfoorumis senini lugeda arutlust kunstkarje ja kärjepõhja õigsuse osas! Arvan, et mesindusterminoloogia nii nagu iga teise valdkonna terminoloogia peab olema korrastatud. Nõukogude ajal olid vastavad komisjonid, kuhu kuulunud erialaspetsialistid ja keeleteadlased andsid konkreetse soovitusi.

Antud juhul ei ole probleemiks meesegisti ega mee segamise masina nimetus, vaid isegi tubli meeklient ei suuda orienteeruda erinevates, kuid samatähenduslikes mõistetes (sünonüümides).

Vahustatud mesi, kreemjas mesi, võidemesi, kunagi oli isegi selline nimetus nagu

euromesi! Mesindusleksikon ja ka Mesinduse oskussõnastik annab järgmise seletuse, ja seda mee kristalliseerumise aega ning meekristalli suurust silmas pidades. Eristatakse jämedateralist mett, peeneteralist mett ja rasvataolist võidemett ehk kreemjat mett, mis jääb toatemperatuuril pehmeks-määritavaks. Võidemesi saadakse mee kiirel kristalliseerumisel, seda aegajalt segades ja lisades protsessi kiirendamiseks peenkristalli-juuretist.

Mitmete mesinike-mesindusfirmade veebilehtedel loeme samuti võidemeest, ehk siis kuidas keegi nimetab – kreemjas või võidemesi –, ja seal seletatakse üsna lihtsalt lahti, mida see tähendab. Huvitav on see, et kui mainitakse võidemee tarbijasõb-

ralikkust, siis keeleinimesed ei pruugi seda omadust parimaks sõnastuseks pidada.

Näide: **Peenkristalne ja pehme võidemesi on tarbijasõbralik** ⇒ **Peenkristalset ja pehmet võidemett on mugav kasutada.** Nii palju siis emakeelest ja erialasest terminoloogiast!

Aga õpetused seda liiki mee valmistamiseks on vägagi erinevad, sõltub eelkõige metest ja mesiniku poolt kasutatavatest meetoditest, samuti võimalustest.

Võidemee valmistamise väga põhjaliku tehnoloogia leiata "Mesiniku" 2008. aasta veebruarinumbrist. Autor on Aleksander Kilk, ja seda artiklit tasub taas lugeda, sest aeg on edasi läinud ja see, mis esmalt tundus kättesaamatu, on hetkel juba hädavajalik. Selle artikli saab kergesti ka netist kätte!

Kokkuvõtteks

Mesindusterminoloogia

Milline eelnimetatud mõiste oleks parim, ja kas tegelikult ongi vaja parimat otsida? Minule isiklikult võidemesi ei sümpatiseeri, sest kui teda ikka saia peale ei pane, siis ei pea ma midagi võidma! Kohvi sisse saab panna ka kreemjat mett, mis iseloomustab seda meeliiki oluliselt paremini.

Mesindustehnoloogia

Kaasaegne mesindus eeldab kõikide mesindustehnoloogiliste seadmete ja vahendite kaasamist. Ja hetkel on see võimalus ka meie riigis täiesti olemas. Väikemesiniku jaoks on meesegisti mõneti kauge unistus, sest pea samaväärset

kreemjat mett saab valmistada ka lihtsamate vahenditega. Aga kas see on alati otstarbekas? Kui ma liidan kokku oma kahe elektritrelli maksumuse, mille olen rikkunud kreemjat mett valmistades, lisaks ebamugavuse jne., siis kahtlen. Kusjuures kasutamata jäid kõik eelised, mis eelnevalt loetletud.

Meekäitlemine/mesiniku töövõtted

Tavapäraselt soovitakse kristalliseerunud mee soojendamiseks veevanni, ja seda kuni 40 °C juures. Ja rest ka veel põhja! Väga lihtne soovitus. Kuid kui paljudel mesinikel on selline vann, termokapp või mingi teine seade sellise soovitusi täitmiseks? Enamikul juhtudel on mee hilisem soojendamine kas liiga energia- või töömahukas. Esmatähtis on mee kvaliteedi tagamine, kuid ei ole paljut vaja, et seda tahmatult rikkuda. Ja seda lihtsal põhjusel, et meil ei ole piisavalt kaasaegseid tehnilisi seadmeid.

Meeklient

Pea kõik mesinikud mesindavad suure ja kvaliteetse saagi nimel. Ja klient ei ole mitte ainult mesinik ise, vaid kliendiks on head tarbijad, kes usaldavad mesinikku. Hoidkem Eesti mee head nime!

Investeering

Veel on aega uueks mesindusaastaks valmistada ja uurida, mida peaks oma mesilas muutma!

*Kuldset sügist soovides
Aivo Sildnik Jänedalt*

Piirkondlike seltside/seltsingute õppe- ja teabepäevad septembris 2014–veebruaries 2015

Õppe- ja teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2013–31.08.2016 kaudu. Osavõtt on tasuta.

Vastavalt koostatud kavale toimuvad 2. programmiaasta I poolaastal järgmised piirkondlikud õppe- ja teabepäevad:

Harjumaa

Jüri Kihelkonna Mesinduse Selts 2. programmiaasta I poolaastal mesindusprogrammist toetatavaid õppe- ja teabepäevi ei korralda.

Tallinna Mesinike Ühistu õppe- ja teabeõhtud Tallinnas Ehitajate tee 5 VII-315

09.12.2014 kl. 17.30

- Mesilase bioloogia ja mesindamine.

Lektor Aivo Sildnik

10.02.2015 kl. 17.30

- Talvitumisest ja ettevalmistumine uueks hooajaks.

Lektor täpsustamisel

Info: Uku Pihlak, 50 52 736

Hiiumaa

Hiiumaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad Käina kultuurikeskuses Hiiumaal

06.12.2014 kl. 10.00

- Põltsamaa mesindusest ja ühistöö loomisest Hiiumaal.

Lektor Ain Seeder

Info: Uku Pihlak, 50 52 736

Ida-Virumaa

Ida-Viru Mummy Selts 2. programmiaasta I poolaastal õppepäevi ei korralda.

EMLi Koolituskeskus korraldab **Ida-Virumaa Mesinike Seltsingus** õppe- ja teabepäeva (vene keeles)

Hotell Wironia seminariruumis, Jõhvis

Rakvere tn. 7

26.10.2014 kl. 11.00

- Haiguste ennetamine ja ravi.
- Lektor Hagbard Räis
- Mesila rajamine ja inventar.
- Lektor Aivo Sildnik
- Meekvaliteet.

Lektor Anna Aunap

Info: Marianne Rosenfeld, 50 29 006

Jõgevamaa

Põltsamaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad Põltsamaa Kultuurikeskuses Põltsamaal J. Kuperjanovi 1

15.11.2014 kl. 10.00

- Mesindussaaduste tootmiskulude optimeerimine.

Lektorid Ain Seeder ja Jaanus Tull

Info: Ain Seeder, 52 50 204 ja veebis: www.poltsamaamesi.eu

Lääne-Virumaa

Lääne-Virumaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad

Roelas Lääne-Virumaal

07.02.2015 kl. 11.00

- Erinevad varroatoosiravimid ja nende kasutamine.

Lektor Leo Vari

Info: Aili Taal, 50 98 734

Raplamaa

Raplamaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad

Sermesto OÜ mesilas Habaja alevikus Kose vallas Harjumaal

23.11.2014 kl. 11.00

- Vaha käitlemine ja tooted vahast.

Lektor Sergei Kozlov

Valtu jahimajas Raplamaal

17.01.2015 kl. 11.00

- Mesindussaaduste (õietolmu, suira, taruvai-gu) tootmine mesindussaaduste käitlemise nõuete kohaselt.

Lektor Sergei Kozlov

Info: Viktor Reino, 56 56 90 13

Saaremaa

Saare Mesinike Ühingu õppe- ja teabepäev

Kuressaare Täiskasvanute Gümnaasiumis

Kuressaares Garnisoni 16

26.10.2014 kl. 10.00

- Toetused mesinikele.
- Lektor Kristo Kiiker
- Vaha sulatamine ja vaha kvaliteet.

Lektor Tiina Kiiker

- Ülevaade Mesindusprogramm 2013-2016 tegevustest.

Lektor Aivar Raudmets

Info: Arnold Lokna, 51 48 217

Tartumaa

Elva Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad

Elvas Pargi 34

08.02.2015 kl. 10.00

- Talvised tööd mesilas. Kuidas tõsta lamavtarus toodangut. Vastused küsimustele.

Lektor Tõnu Hiimäe

Info: Tõnu Hiimäe, 50 49 020

Tartu Aianduse ja Mesinduse Selts 2. programmiaasta I poolaastal mesindusprogrammist toetatavaid õppepäevaid ei korralda.

Info: Rein Kiiman, 56 45 1150

Valgamaa

Otepää Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad

Otepääl J. Hurda 5 Otepää AMSi majas

15.02.2015 kl. 10.00

- Talvised tööd mesilas. Kuidas tõsta lamavtarus toodangut. Vastused küsimustele.

Lektor Tõnu Hiimäe

Info: Tõnu Hiimäe, 50 49 020

Võrumaa

Võrumaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad

Võrus Vabaduse 4

29.11.2014 kl. 11.00

- Mesilaspere bioloogia.

Lektor Tago Holsting

21.02.2015 kl. 11.00

- Kevadised tööd mesilas.

Lektor Ülo Lippa

Info: Mati Urbanik, 52 90 388

Õppepäevade teemade ja lektorite valikus võib ette tulla muudatusi. Muudatustest tuleb ette teatada hiljemalt 2 nädalat enne õppepäeva toimumist Eesti mesindusprogrammi projektijuhile, e-mail: mesindusprogramm@gmail.com või telefon 53 41 40 67.

MUUD KOOLITUSED

(ei saa toetust mesindusprogrammist)

Tallinna Mesinike Ühistu õppe- ja teabeõhtud Tallinnas Ehitajate tee 5 VII-315

11.11.2014 kl. 17.30

- Mesila taastamine, suurest kahjust väljatulek.

Lektor Ardi Asten

13.01.2015 kl. 17.30

- Veel kord mee kvaliteedist.

Lektor täpsustamisel

Info: Uku Pihlak, 50 52 736

Jõgevamaa

Põltsamaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäev Põltsamaa Kultuurikeskuses Põltsamaal J. Kuperjanovi 1

07.02.2015 kl. 10.00

- Teema ja lektor täpsustamisel

Info: Ain Seeder, 52 50 204 ja veebis: www.poltsamaamesi.eu vabaid õpti Urbanik, 52 90 388

Õnnitleme oktoobri- ja novembrikuu sünnipäevalapsi!

Etkar Sork	87	2. oktoober	Jüri Rebane	75	26. oktoober
Gustav Liivamägi	86	4. oktoober	Tarvo Koppen	75	5. november
Arvo Kimmel	83	17. november	Peep Martverk	75	23. november
Jüri Schmidt	81	16. oktoober	Viktor Reino	70	13. oktoober
Endel Viidebaum	81	16. november	Helmut Kaskmäe	65	8. oktoober
Ülo-Karla Kask	79	13. november	Enn Soon	65	22. oktoober
Aime Mardla	78	26. november	Valdo Voogjärvi	65	29. november
Jüri Ploom	77	14. oktoober	Ilo Kaju	55	30. oktoober
August Rapp	77	23. oktoober	Edda Pukko	55	3. november
Mait Mardla	77	30. november	Eve Karu	50	28. oktoober
Ere Raide	76	9. oktoober	Ene Fischer	50	26. november
Silvi Ott	76	17. oktoober			

Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riiklik programm 01.09.2013 – 31.08.2016

- Eesti mesinike sügisesed teabepäevad
- Päevakohased küsimused Eesti mesinduses.
- Toimumiskoht: Jäneda Mõis, Tapa vald, Lääne-Virumaa
- Toimumisaeg: 1. novembril 2014, kell 13.00 – 19.00
- 2. novembril 2014, kell 9.00 – 15.00

Laupäev 1.11.2014 (suures saalis)

- 10.00–12.00** Eesti Mesinike Liidu üldkoosolek – ainult liikmetele
- 12.00–13.00** Lõuna Musta Täku Tallis
- 13.00–13.10** Teabepäevade avasõna. *Aleksander Kilk*
- 13.10–14.10** Mesindusprogrammi infotund. Ülevaade mesindusprogrammist 2014–2015:
- Meekvaliteedi analüüsi tulemustest 2014. *Anna Aunap*
 - Varroatoosi monitooringu- ja tõrjemeetoditest 2013–2014. *Hagbard Räs ja Leo Vari*
 - Mesilasperede arvukuse suurendamine 2013–2014. *Peter Pihl*
 - Nõustaja tööst. *Aivo Sildnik*
 - Öppe- ja teabepäevadest, rahvusvahelisest koostööst. *Aivar Raudmets*.
 - Mesindustehnika ja -tehnoloogia arendamine – mesiniku võimalus oma töö lihtsustamiseks. *Ardi Asten*
- 14.10–14.30** Põllumajandusõigused mesilaste mürgistusjuhtumiga seoses. *Henno Nurmsalu, Nurmsalu Õigusabi OÜ jurist*
- 14.30–15.00** Mee ja meesegude müügi pakendi märgistamisest. *Tiiu Rand, VTA Jaekaubanduse, mahepõllumajanduse ja mitteloormse toidu büroo peaspetsialist*
- 15.00–15.30** Aasta Mesiniku 2014 kandidaatide tutvustamine ja valimine. *Moderatorid Aleksander Kilk ja Marianne Rosenfeld*
- 15.30–16.00** Kohvi-/teepaus
- 16.00–16.30** Juris Steiselis ja Armands Krauze Läti Mesinike Liidust
- 16.30–17.30** Väikeste põllumajandusettevõtete toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise kord. *Illar Lemetti, Põllumajandusministeeriumi põllumajandus- ja maaelupoliitika asekanstler, ja Marianne Rosenfeld*
- 17.30–18.00** Aasta Mesiniku ja mesinduskursuste tunnistuste kätteandmine
- 18.00–19.00** Külalistemaja kaminasaalis ja koosolekute ruumis:
- infotund piirkondlike ühenduste esindajatele. *Aivar Raudmets*
 - töötuba: tarukaalud. *Janek Saarepuu*
- 19.00** Õhtusöök Musta Täku Tallis.

NB! Palun teavitage eelnevalt oma osalemisest. Kui te ei saa ise koosolekule tulla, andke kirjalik volitus inimesele, kes teeb otsused teie eest. Volituse saab saata enne üldkoosoleku toimumist **hiljemalt 31. oktoobriks** ka digiallkirjaga aadressile: info@mesinikeliit.ee.

Soovijad saavad eelregistreerumisega kiirelt lõunatada. Soovist palun teatada hiljemalt **25. oktoobriks** (hind EMLi liikmetele 6 €).

Koosoleku toimumise täpsustav info tegevjuhi telefonil 50 29 006, kontoris 63 764 93 või e-kirjaga: mesilaspere@gmail.com

Pühapäev 02.11.2014 (suures saalis)

- 9.45–10.30** 1814. *Tago Holsting*
- 10.30–11.15** Taimekaitsevahendid ja olukord Eestis. Ohutus mesilastele. *Andres Pöder, Baltic Agro müügiesindaja Virumaa*
- 11.15–12.00** Ülevaade Bayeri ja Bayer Bee Care Centeri tegevustest EKMÜ õppereisi põhjal. *Mart Kullamaa*
- 12.00–13.00** Lõuna Musta Täku Tallis
- 13.00–13.45** Karud mesilas. *Tõnu Talvi, Keskkonnaameti looduskaitse peaspetsialist*
- 13.45–14.30** Miks mesilased röövivad? *Aivo Sildnik*
- 14.30** Teabepäevade lõpetamine

Valitakse Aasta Mesinik 2014. Kandidaatidega saab tutvuda EMLi kodulehel www.mesinikeliit.ee ee Kandidaate saab esitada kuni 25. oktoobrini 2014.

Toimub konkurss "Eesti mee maitse 2014", osalemiseks võtta kaasa 1 purk (à 350 g) ilma etiketita (konkursil osalevad ainult naturaalsed meed).

Teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Eesti mesindusprogrammi 2013–2016 raames. Loengutest osavõtt on tasuta.

Toitlustust (sh. kohvipausi) ja majutust korraldab Eesti Mesinike Liit. Tasumine Eesti Mesinike Liidu kontole EE451010002021522005 (SEB).

NB! Registreerunuks loetakse need, kes on osamaksu EMLi kontole tasunud.

HINNAD

NB! Miinimumtasu eelregistreerimisega 4 €, kohapeal 5 €

Toitlustamine

Laupäev

- kohvi-/teelaud
- lõuna (tavamenüü või taimetoit): EMLi liikmetele 6 €, teistele 6,50 €
- õhtusöök (tavamenüü või taimetoit): EMLi liikmetele 6 €, teistele 6,50 €

Pühapäev

- lõuna (tavamenüü või taimetoit): EMLi liikmetele 6 €, teistele 6,50 €

Majutus

Üks koht 2-kohalises toas koos hommikusöögiga: EMLi liikmetele 16 €, teistele 16,50 €

NB! Palume broneerida ööbimine kindlasti EMLi kaudu (gruupihinnad).

Osalemine ainult eelneva registreerimise alusel. Palume registreeruda hiljemalt 25. oktoobriks 2014

- veebis www.mesindusprogramm.ee (registreerimisvormil),
- telefonil 637 64 93 (E, T, R kl. 10.00–16.00),
- mobiilidel 50 29 006 või 53 41 40 67.

Täpsem info: *Aivar Raudmets*, tel. 53 41 40 67 või mesindusprogramm@gmail.com

TEABEPÄEV JÕHVIS pühapäeval, 26. oktoobril 2014

Otsustasime EMLi Koolituskeskuse kaudu natukene toetada venekeelse mesinduskeskkonna tegevust Ida-Virumaal. Selleks korraldame seal mesindusprogrammi toel teabepäeva.

Teabepäev toimub Jõhvis hotelli "Wironia" seminarisaalis algusega kell 11.00. Kuulajate ette astuvad oma teadmisi jagama Hagbard Räs, Aivo Sildnik, Anna Aunap. Info jagamine toimub vene keeles.

Palun andke seda infot edasi ka oma tutvusringkonnas (eriti siis palve vastava piirkonna "Mesinik"-lehe kugejatele), et saaksime kokku tuua ikka võimalikult rohkem mesinikke, kes pole varem meie teabepäevadel käinud.

Marianne Rosenfeld, EMLi tegevjuht

Eesti Mesinike Liidu üldkoosolek

toimub 1. novembril 2014 kell 10.00-12.00 Jänedal Maamajanduse Infokeskuse suures saalis.

Registreerumine alates 9.30

Päevakord

10.00–10.10	Koosoleku avamine, juhataja ja protokollija valimine – juhatause esimees A.Kilk
10.10–10.15	Päevakorra arutelu ja kinnitamine (valitud koosoleku juhataja)
10.15–10.30	Ülevaade 2014. aasta tegevusest ja majandusnäitajatest – tegevjuht M. Rosenfeld
10.30–11.00	EMLi arengukava arutelu ja kinnitamine – juhatause esimees A.Kilk
11.00–11.15	Ülevaade 2015. aasta planeeritavatest tegevustest ja rahavoogudest – tegevjuht M. Rosenfeld
11.15–11.40	2015. aasta liikmemaksu arutelu ja kinnitamine – juhatause liige
11.40–12.00	Kohapeal algatatud küsimused – vastavad juhatause liikmed
12.00	Üldkoosoleku lõpp
12.00–13.00	Lõuna
13.00...	Algab mesinike sügisene teabepäev (samas saalis)

NB! Palun teavitage eelnevalt oma osalemisest. Kui te ei saa ise koosolekule tulla, andke kirjalik volitus inimesele, kes teeb otsused teie eest. Volituse saab saata enne üldkoosoleku toimumist hiljemalt 31. oktoobriks ka digialkirjaga aadressile: info@mesinikeliit.ee.

Soovijad saavad eelregistreerumisega kiirelt lõunatada. Soovist palun teatada hiljemalt 25. oktoobriks (hind EMLi liikmetele 6 €).

Koosoleku toimumise täpsustav info tegevjuhi telefonil 50 29 006, kontoris 63 764 93 või e-kirjaga: mesilaspere@gmail.com

EMLi KOOLITUSKESKUSE TEGEVUSEST

Marianne Rosenfeld, Koolituskeskuse tegevuse koordineerija

Koolituskeskusel on olnud väga tegus aasta. Oleme korraldanud 65-tunnised mesinike ABC kursused Tallinnas, Rakveres ja Viljandis. Tallinna tasulisel kursusel oli 30 õppurit, Rakveres ja Viljandis toimusid kursused mesindusprogrammi raames tasuta ning mõlemal kursusel oli üle 30 osavõtja.

Lisaks sellele korraldas Koolituskeskus mesinike tea-

bepäeva aprillikuus Pärnus (osalejaid üle 60), juulikuus Jüris (osalejaid 18), septembrikuus jälle Pärnus (osalejaid 40, sest jätsime reklaami kohalikes lehtedes tegemata). 26. oktoobril toimub veel teabepäev Jõhvis (vene keeles).

Õppereisid toimusid mai-kuus Rootsimaale, juuni lõpus-juuli alguses Norrasse, augusti algul Leetu, oktoob-

rikuus Poolamaale. Kuna viimase 2,5 aastaga on EML korraldanud kokku 10 reisi, saab reiside üldkokkuvõtet lugeda (üle)järgmisest lehest.

Kursuslastel aga palusin kirjutada esseesid, mida nad arvasid meie korraldatud kursustest või mida nad arvavad üldse (Eesti) mesindusest. Avaldame katkeid nende töödest järgmistes "Mesinikes".

Esikaanefoto: Ene Fischer.

EML ajalehe "Mesinik" järgmine number 6 (86) ilmub detsembris 2014.

Kaastööd, teated ja reklaam saata aadressil: J. Vilmsi 53G, 10147 Tallinn (EML) või e-postiga: kilk@cc.ttu.ee või linask@neti.ee.

EML kontakttelefonid: 52 93 589 (A. Kilk) või 63 764 93 (EML kontor, J.Vilmsi 53G, 10147 Tallinn; teisipäeviti ja reedeti kell 10-16).

Mesindusalane teave Internetis: www.mesinikeliit.ee; www.mesindus.ee; www.mesindusprogramm.eu.

Eesti mesinduse arendamist toetab käesoleval ajal Euroopa Liit

"Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2013 – 31.08.2016" kaudu.

